

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upraviništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Načrt disciplinarnega zakona za Istro. *)

Po predlogu deželnega zbora Svoje mejne grofije Istre ukazujem to-le:

Člen I.

III. oddelek, t. j. §§ 43—55 deželnega zakona z dne 30. marca 1870, dež. zak. in ukaz št. 19, se v sedanji obliki razveljavi in na njegovo mesto stopijo sledeča določila.

§ 1.

Učiteljske osebe se kaznujejo, ako prekrše vršenje dolžnosti, ki jim jih nalagata služba in službena prisega, ali ako s svojim izvenšolskim vedenjem škodujejo učiteljskemu ugledu ali svojemu delovanju kot učitelji in vzgojevalci.

§ 2.

Kazni so: I. opomin, II. disciplinarne kazni.

Opomin more biti usten ali pismen, a izreče ga v smislu odredne ustanove okrajni šolski svet.

Disciplinarne kazni so:

1. Pismen ukor.
2. Denarna kazen od 20—100 K, ki se ima izterjati v 12 enakih mesečnih obrokih od letne plače in ki gre v deželni šolski zalog.
3. Odložitve kvinkvenije za eno in največ za dve leti, a to tako, da nima nobenega vpliva na naslednje kvinkvenije.
4. Izguba stalne namestitve na dotičnem mestu.
5. Odpust od dotičnega službenega mesta.
6. Odpust iz učiteljske službe.

Disciplinarne kazni izreče disciplinarni senat v smislu naredbene ustanove, a ni vezan držati se zgoraj navedene vrste kazni.

Kazni, razen one pod 6, se brišejo po triletnem neoporečljivem službovanju.

*) Ta načrt smo prejeli s prošnjo, da ga objavimo. Dne 11. t. m. bo istrsko slovensko učiteljstvo o njem razpravljalo. Uredn.

Učiteljske osebe, ki bi bile obsojene sodno, da izgube pravico voliti v občinsko zastopstvo, ima deželni šolski svet takoj odpustiti, ne da bi mu bilo potreba vprašati za to razsodbe disciplinarnega senata.

§ 3.

Ako spozna okrajna šolska oblast, da zaradi postopanja disciplinirane učiteljske osebe trpi ugled učiteljstva in šolstva, jo sme deželni šolski svet med disciplinarnim postopkom suspendirati od službe, a ne sme ji ustaviti nje službenih dohodkov.

§ 4.

Kazenski senat ima sedež tam, kjer deželni šolski svet, a člani tega se pozivljajo in plačujejo v smislu ustanov, ki veljajo za člane deželnega šolskega sveta.

Disciplinarni senat obstoji:

1. Iz predsednika, a ta je zmerom predsednik deželnega šol. sveta, odnosno njegov namestnik.
2. Iz administrativnega poročevalca dež. šol. sveta.

3. Iz štirih članov, ki jih izbira deželni odbor, a ne smejo biti člani ne okrajnega ne deželnega šolskega sveta ter morata biti dva slovenske ali hrvaške, a dva italijanske narodnosti.

4. Iz treh članov in dveh namestnikov, ki jih izbere slovensko-hrvaški oddelek deželne učiteljske konference; ti člani in njih namestniki morajo biti stalno nameščene učiteljske osebe v Istri.

Člani slovensko-hrvaške narodnosti, izbrani od deželnega odbora, in člani, oziroma namestniki, izbrani od slovensko-hrvaškega oddelka deželne konference, se pozivljajo v senat, kadar se ima razpravljati o učiteljski osebi, službujoči na šoli s slovenskim, oziroma hrvaškim učenim jezikom; dočim se pozivljajo v senat člani italijanske narodnosti, izbrani od deželnega odbora, in člani, oziroma namestniki, ki jih izbere italijanski oddelek dežel. učiteljske konference, kadar se ima razpravljati o učiteljski osebi, službujoči na šoli z italijanskim učenim jezikom.

Učiteljske osebe, službujoči na šoli z italijanskim učenim jezikom.

Namestniki članov, navedeni v 4. točki, se pozivljajo v senat, kadar je kateri član zadržan ali pa je sam obtožen.

Poslovni rok disciplinarnega senata se zлага s poslovnim rokom deželnega šolskega sveta.

Disciplinarni senat napravlja veljavne sklepe, ako je navzočen predsednik, oziroma njegov namestnik, administrativni poročevalec dež. šol. sveta in trije člani in ako za predlog glasuje večina prisotnih. Predsednik, oziroma njegov namestnik ne glasuje nikdar. V slučaju, da je enakost glasov pade predlog. Da je sprejet predlog za odpust iz učiteljske službe, morata zanj glasovati dve tretjini navzočih.

§ 5.

Učiteljske osebe morejo biti kaznovane samo na podlagi pismene pritožbe pri okrajnem šolskem svetu in zaradi pozvedeb in razprave v smislu naredbenih ustanov.

Vsaka pritožba mora biti podpisana od tožitelja in naj je ta zasebna ali uradna oseba. Na nepodpisane pritožbe se ne sme ozirati, pač pa se jih mora enostavno zavreči. Enako je zavreči pritožbe, ki bazirajo na narodnem ali političnem prepričanju učiteljske osebe.

§ 6.

Okrajni šolski svet dostavi vsako pritožbo z vsemi prilogami dotični učiteljski osebi s pozivom, da se pismeno opraviči v času 30 dni ali eventualno vložiti proti tožitelju tožbo pri sodnji zaradi žaljenja časti ali zaradi obrekovanja.

Ako dotična učiteljska oseba vložiti tožbo na sodnijo, mora to naznaniti okrajnemu šolskemu svetu in po razpravi predložiti razsodbo. Ako je obsojen tožitelj dotične učiteljske osebe, preneha vsak nadaljni postopek.

K pismenemu opravičevanju more priložiti zatožena učiteljska oseba pismene izjave svojih prič.

§ 7.

Okrajni šolski svet razpravlja v svoji seji o pritožbi in opravičevanju pritožene učiteljske osebe ter sklene, ali se ima oprostiti ali se jo kaznuje z opominom, ali se postavi predlog na deželni šol. svet, da se disciplinarno postopa proti zatožencu.

Ako okrajni šolski svet sklene ustni opomin, mora istodobno skleniti, ali ima izreči ta opomin okrajni šolski nadzornik ali en zastopnik učiteljstva v okraj. šol. svetu.

§ 8.

Na predlog okrajnega šolskega sveta more odrediti deželni šolski svet, da se uvede proti zatoženi učiteljski osebi disciplinarni postopek, ali pa ukazati, da jo okrajni šol. svet kaznuje s pismenim opominom.

Ako deželni šol. svet sklene, da se uvede proti zatoženi učiteljski osebi disciplinarni postopek, določi dan javne ustne razprave pred disciplinarnim senatom. K tej javni razpravi povabi deželni šolski svet tožitelja in njegove priče, ako jih je navedel v zatožbi, ter zatoženo učiteljsko osebo in nje priče, ako jih je navedla v pismenem opravičevanju. Dotična vabila se morajo vročiti strankam vsaj 30 dni pred obravnavo.

§ 9.

Zatoženec in tožitelj moreta privedi k javni obravnavi tudi druge priče, ako sta jih naznanila vsaj tri dni pred obravnavo deželnemu šolskemu svetu. Zatoženec more privedi tudi branitelja, ako je to naznanil vsaj pred pričetkom obravnave predsedniku disciplinarnega senata. Branitelj more biti stalno nameščena učiteljska oseba, ki služi v Istri, ali pa tudi odvetnik.

§ 10.

Disciplinarni senat izpraša tožitelja, obtožena in vse priče. Člani disciplinarnega senata, obtoženec in njegov branitelj smejo postavljati pričam vprašanja, ako to istodobno naznanijo predsedniku senata. Obtožencu, oziroma njega branitelju pripada pri obravnavi zadnja beseda.

LISTEK.

O hipnotizmu.

Bilo je pred dvema letoma, ko je prišel zdravnik v našo vas. Zvečer me je povabil na kupico vina k Maliču. No, človek, zapuščen na kmetih, si pač zaželi, da vidi inteligentnega človeka, da se z njim malo razgovori. Tudi jaz sem se z veseljem odzval njegovemu povabilu. Mož se ni baval s proketo politiko, in to mi je bilo prav po godu.

Razgovor je pričel o bakterijah, ker je ravno takrat pri nas razsajala influenza ali, kakor jo kmet nazivlje, gosposka bolezen.

Beseda je dala besedo in tako sem ga jaz vprašal, kaj on misli o hipnotizmu, oziroma magnetizmu. Rekel je, da hipnotizem oziroma človeški magnetizem obstoji ter da se je o tem uveril, ko je obiskoval visoko šolo na Dunaju. Prisostvoval je parkrat eksperimentom pokojnega prof. Kraf-Ebinga. „Zamore li vsak biti hipnotizer, gospod doktor?“ ga vprašam jaz. „More,“ odgovori on. „Potem ste gotovo tudi vi,“ nadaljujem jaz. „Da sem,“ odgovori

doktor in me obenem vpraša, bi li tudi jaz rad znal hipnotizirati, kar sem, seveda potrdil.

V družbi je bil zemljemerec g. A . . . n in koleginja B „Dobro,“ pravi doktor, „pa poizkusimo magnetizirati g. A . . . a.“ Gosp. zemljemerec je pri volji, da se z njim poizkusi eksperiment. Poizkus se je obnesel nad vse dobro.

Drugi dan poizkusim jaz in tudi meni se je posrečilo magnetizirati g. zemljemerca. Poizkusil sem pozneje še pri več drugih osebah in to s poveljnim uspehom. Nekega večera sta bila pri magnetiziranju navzoča c. kr. okrajni glavar in c. kr. nadzornik agrarne operacije. No, to sta ta dva gospoda, ki sta bila glede hipnotizma prava neverna Tomaža, gledala hipnotizirani medij!

Kaj je hipnotizem? Hipnotizem je umetno uspavanje človeka. To uspavanje se lahko doseže na dva načina, ali z magnetskimi potezami ali z gledanjem svetlega predmeta. Sen, provzročen z magnetskimi potezami, je magnetski sen. Sen, ki nastane po gledanju svetlega predmeta, pa hipnotski sen.

Kakor hitro nastane magnetski ali hipnotski sen, nastopi obenem tudi katelepsija pri

uspavancu. Katelepsija se imenuje krčeviti stan telesa. Telo postane za vse zunanje vtiske neobčutljivo. Srce dotičnika bije polagoma in mirno. Oseba v magnetskem snu diha tako, kakor bi spala trdno spanje, je torej popolnoma brez zavesti. To je pravi mrlič, le da bije srce in da diha. S telesom uspavanca lahko razpolagaš kakor hočeš, daš mu celo take pozicije, ki so proti vsem nam poznanim zakonom ravnotežja. Te pozicije so znak, da uspavane ljudi ne vara — namreč gledalcev. Toliko v pojasnilo onim, ki še niso videli uspavane osebe.

Sedaj nastane kardinalno vprašanje: „Kaj se je zgodilo z zavestjo uspavanca?“ Na to vprašanje nam odgovarja tajnik društva „Société magnetique de France“ prof. Durville. Ta profesor je delal poizkuse že pred 12 leti s polkovnikom de Rochasom.

Njemu se je posrečilo zavest uspavanca celo fotografirati, zakaj eksteriorizirana duševna sila, to je zavest dotičnega uspavanca, se je v toliko zgostila izven uspavane človeka, da je bilo mogoče videti s prostim očesom duševno bitje dotične osebe. To novo prikazen zvejo navadno dvojnik. Svoje novo odkritje je Dur-

ville tudi javno obelodanil s svojim predavanjem v Parizu,

Dvojnik pa se ne vidi vedno pri vsakem magnetično uspavanem človeku, ampak le pri jako senzitivnih osebah, ako se jih energično in dolgo magnetizira.

Iz svoje male prakse sem uvidel in se prepričal, da magnetizirani uspavane, oziroma njegov, pri mojih poizkusih nevidljivi dvojnik, sliši in odgovarja le na magnetizerjeva vprašanja. Ko sem vprašal neko osebo po njenih skrivnih tajnah, je dotična oseba vse priznala brez laži. Eksteriorizirani duh uspavanca je torej nezmožen laganja. Povedal je dotičnik celo ime njemu v oni tajni sveto, in ko se je dotični usmrtil, se je izkazalo, da so bile resnične njegove izpovedi.

Ako preiskujemo temu faktu vzrok, ga lahko najdemo zopet v Durvillovem odkritju.

Ko je Durville vprašal dvojnika magnetizirane osebe Edmé: „Kje si zdaj, Edmé?“ mu je odgovorila: „Jaz sem tu, moje telo je le prazna vreča. Cela moja oseba se zdaj nahaja v svetlikujoči se pojavi. Ta pojava sem jaz, ki mislim, delam, vem in znam ter prenašam govorico na svoje fizično telo.“

Ves postopek obravnavave in vse izjave se zapišejo v zapisnik.

Kadar se dovrši preslihanje, kakor je zgoraj navedeno, se odstrani senat in obdrži tajno sejo, v kateri se sklene z glasovanjem, ali se ima obtoženca oprostiti ali kaznovati. V zadnjem slučaju določi na podlagi glasovanja tudi kazni.

Proti razsodbi disciplinarnega senata imata pravico se pritožiti tožitelj in obtoženec pri ministrstvu za bogočastje in uk v dobi 30 dni potem ko se je vročila pismena razsodba.

§ 11.

Priče, ki so vedoma izjavile neresnico pred disciplinarnim senatom in s tem hotele zavesti senat, da bi izrekel krivo razsodbo, je ovaditi državnemu pravdnistvu, da jih zatoži kazenskemu sodišču, ki jih kaznuje na podlagi kazenskega zakona.

§ 12.

Vsi spisi in zapisniki, nanašajoč se na disciplinarni postopek, morajo biti sestavljeni v onem jeziku, ki je učni jezik one šole, na kateri službuje obtožena učiteljska oseba. V istem jeziku se mora voditi razprava in v istem jeziku mora izreči senat ustno in pismeno razsodbo.

§ 13.

Pisarniško osebje, ki ga je potreba pri disciplinarnem postopku in zasedanju disciplinarnega senata, daje okrajni, oziroma deželni šolski svet.

§ 14.

Vse stroške vzdrževanja razprav pred disciplinarnim senatom se plačuje iz deželnega šolskega zaloge, a v slučaju, da je obtoženec oproščen, jih mora povrniti tožitelj deželnemu šolskemu zalogu. V tem slučaju je dolžan tožitelj povrniti tožencu vse stroške, provzročene mu zaradi obtožbe, ne izvzemši tudi onih za branitelja.

Člen II.

Ta zakon stopi v veljavo oni dan, ko zadobi najvišje potrdilo.

Člen III.

Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno, da skrbi, da se ta zakon vrši.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca februarja: **K 42.412'92.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Izvenšolsko delovanje učiteljstva.

Poročal na zborovanju učiteljskega društva za sežanski okraj Al. Hreščak.

(Dalje.)

Naloga socialnega odseka bo tudi skrbno preštudirati vsakočasni politični položaj, posebno ob času volitev. V evidenci naj ima delovanje obstoječih strank, sestavlja naj si o važnejših političnih potezah notice, iz katerih

Uspavaneec je jako pristopen magnetizerjevi sugestiji. Kar mu zabiča magnetizer, to tudi trdi uspavaneec. Uspavaneec je takorekoč igrača magnetizerjeve volje.

Pa poreče zdaj neveren Tomaž: „No, potem je pa Edméé le to govorila, kar je magnetizer mislé sugeriral.“

Tudi to je Durville preiskoval in dognal, da je pač uspavaneec podvržen magnetizerjevi sugestiji, ali iz sledečih poizkusov je dokazano, da časih uspavana oseba vendar reagira tudi na mogočno delujočo sugestijo magnetizerja.

Ko je Durville preiskoval petere čute uspavanece na telesu in dvojniku, mu je Leon-tine ježno odgovorila: „Jaz vam povem, da ničesar ne voham, ako ne verujete, mi je vseeno.“

Poprej sem tudi omenil, da je telo uspa-vančevro neobčutljivo in da je le njegov dvoj-nik. To dobro vedo tudi zdravniki, zato tudi nekateri amputirajo jako občutne dele ne s po-močjo narkoze (tudi narkoza je umetno uspa-vanje), ampak z magnetiziranjem.

Tudi te poizkuse je napravil Durville. Ko je poizkušal razne čute uspavancev, ni bilo telo nikdar zavestno pojavov dotičnih tvarin, pač pa vedno le dvojnik.

naj se črpa pozneje bojna taktika na političkem polju. Socialni odsek nam bodi prapor naše armade, on naj nam kaže direktivo naše tak-tike, ki se bo določila vedno pri naših zboro-vanjih. Razburkano političsko valovje sega tudi do našega obrežja, sega z mogočno roko glo-boko tudi v naše življenjske interese; zato od-primo v naših društvihi vrata na stečaj tudi takim razmotrivanjem, ki nam fiksirajo položaj v tem vrvenju. Pri teh razmotrivanjih nam bodi najvišja maksima le proevit šolstva in na-predek narodne prosvete, da govorim s Pesko-vimi besedami. V bojno vrsto za te narodne postulate se postavimo vselej in povsod, bo-dimo pa potem v stranki, ki sliši na to ali ono ime.

Zaradi tega ravnokar citiranega najviš-jeja načela bo moral imeti odsek v evidenci vse vplivne kraške, učiteljstvu in šoli naklo-njene osebe. Dobe se med takozvanimi kraškimi naprednjaki osebe, ki zaradi osebnih in-teresov fingirajo prijateljstvo do šole in učiteljstva.*) Služi jim to le kot plašč, ki naj bi zavijal v tmino njihovo sovraštvo in mržnjo do ljudskega napredka. Živimo na takozvanem naprednem Krasu. Ne zakrivajmo pa si res-nice; pomenjalo bi to voditi same sebe za nos. Na našem Krasu živi med napredno družbo mnogo parasitov. Ti pobeljeni grobovi pa so tako dobro našemljeni s humanitarno masko, da mnogi kolega ne vidi skozi to dobro po-gojeno krinko demonske fiziognomije strastnega reakcionarca, ki drži s previdno prakso naprav-ljene kremplje pod gladko kožico. To moramo poznati vsi!

Jako važno vprašanje, ki ga bo moral odsek preštudirati, je ono o izobrazbi tiste mladine, ki je ravnokar zapustila šolske klopi. Mladina je v tem času jako sprejemljiva za razne nove vtiske. Vplivi, ki so v tem času odločilni, vladajo navadno celo poznejše živ-ljenje. Kateri vplivi pa so tu odločilni, vam je vsem še predobro znano. Šola je pustila mla-deniča iz rok, doma se začelja v tem času emancipirati od roditeljskega vpliva — če ga je sploh kaj bilo — ter začelja živeti na svojo roko, na svojo odgovornost. Imponirajo mu le širokoustni siroveži, opotekajoči se pijanci, kom-ponisti preklinjevalnih litanij in drugi taki člo-veški izvržki. Ni ga bitja, ki bi poseglo z re-šilno roko v to podirajočo se zgradbo osmih šolskih let. Ti mladi možaki od 16, 17 let se sramujejo že zdaj, da so bili nekaj pod učiteljevo „komando“, kar kažejo navadno z izzi-valnim preziranjem. Rogajo se šolski mladini zaradi spoštovanja, ki ga goji ta do učitelja in marsikateri učitelj račun prečrtajo ti mleč-nozobi fantje od fare. Seveda je tudi res, da se navadno poboljšajo, ko začno nekoliko trez-nejše misliti, a pohujšanje, ki ga naredi, je veliko in ostane.

Tov. Pesek nasvetuje za tako mladino posebne odseke v pevskih, bralnih, tamburaš-kih in sličnih društvihi. Krvava potreba lista za šoli odraslo mladino je sedaj pokrita. Na nas je ležeče, da privežemo mladino nase, da jo navajamo k čitanju. Odsek za izvš. delova-nje bo moral večkrat naprositi kolege in kole-ginje, da napišejo kak poučen ali zabaven se-stavek za ta list.**)

*) Tako je, žal, tudi drugod!

Uredn.

**) „Naša bodočnost.“

Jako zanimiv pri uspavanju je tudi ta pojav, pa uspavaneec to, kar mu magnetizer zapove, izpolni tudi potem, ko se po magneti-zerjevem povelju prebudi.

Tako sem n. pr. zapovedal uspavancu: „Ko se prebudite, morate po preteku 10 minut reči svojemu nadzorniku: Kaj g. nadzornik, tudi vi ste tukaj! Bodi pa pripomnjeno, da je bil nadzornik že ves dan z dotično osebo skupaj in je z njo sedel tudi pred magnetnim uspavanjem. In res, ko se je uspavaneec prebu-dil, je rekel čez nekoliko časa: „Kaj, gospod nadzornik, tudi vi ste tukaj?“ Ta pojav mag-netiziranja bo še gotovo važen faktor pri odgoji.

Po nekod na Nemškem že poizkušajo s tem, da pokvarjene ljudi, magnetizirajo in jim v stanju magnetskega sna zapovedujejo, da se odvadijo navad, kakor tatvine, pijančevanja itd. Po večkratnih poizkusih se je doseglo, da so se dotičniki po več časa vzdržali slabih dejanj in ni izključeno, da bi se popolnoma odpravile slabe navade s tem pripomočkom.

Toliko za danes. Ako bi čitatelje zani-mali članki o drugih enakih pojavihi, pa se še oglasi Vam vdani kolega

Magnetizer.

Tu se odpirata tudi kolegi-njam široko polje požrtvoval-nega delovanja. Mnogo je dela, ki ga bodo morali kolegi sami opravljati, zato z opravičenostjo apeliram na kolegince: Pre-vzemite to delo ve, da se obr-nemo mis toliko večjim uspe-hom k drugemu, vam nepristop-nemu delu!

Dotakniti se hočem sedaj nekega po-glavlja iz življenja kraškega ljudstva, in to je javna morala. Ne mislim pa pri tem na mo-ralo v ožjem smislu, kot se navadno razumeva, ampak v širšem pomenu. Gotovo je, da niso v tem oziru vse vasi na Krasu enake, toda poznam neke vasi, kjer poznajo sicer ljudje jako dobro javno nemoralo, o morali sami pa se jim menda začelja sanjati šele tedaj, ko prekorajajo 70. leto svoje čestljive starosti. Po-treboval bi Zolajevo realistično pero, dabi mo-gel vsaj površno kopirati razmere, ki vladajo po nekaterih vaseh. Seveda bi me morala sv. Inkvizicija postaviti na indeks, ker se v tistih blaženih sferah katoliške resnicoljubnosti go-spodje boje pogledati resnici v obraz. — Pu-stimo pa njihovo politiko in pogledjmo rajši, kako bi bilo mogoče osušiti to domače močvirje!

Učitelj sam je v takih slučajih siromak, nemogoče mu je s prepričevalno besedo ali kako drugače izboljšati takega žalostnega stanja, za katero je rabilo javno pohujšanje mogoče leta in leta, da more danes slaviti svoj triumpf. In notabene, da je rabilo p o h u j š a n j e leta in leta, ki gre navadno hitro izpod rok. Kaj šele sanacija teh razmer! Učiteljev zgled je osamljen, zaraditega ljudstvu smešen in nje-gov glas je glas vpijočega v puščavi. Tukaj se bo treba obrniti vsekakor na druge faktorje, ki imajo zaradi svoje funkcijske regije pravico segati globoko v skoro vse posameznosti fami-liarnega življenja. To so v prvi vrsti naši ob-činski zastopi, ki se ne morejo prisiliti potom kazenskega kodeksa, da bi vršili točno svojo vzvišeno in hvaležno nalogo. Res je, da ima delaven in spoštovan učitelj mnogo vpliva na občinski zastop, toda meni se vkljub temu ne zdi močen dovolj, da bi mogel vedno izposlo-vati kake dobrodejne reforme v občinski upravi z ozirom na varstvo in negovanje javne morale.

To bi se doseglo po mojih mislih najlažje potom županske organizacije našega okraja.

Taka županska organizacija, kjer bi bili organizirani vsi kraški župani in podžupani, bi bila v prvi vrsti za župane same jako važna, ker potrebujejo tudi oni mnogokrat složnih na-stopov in skupnega vodstva v mnogih, mnogih zadevah. Jako eminentne važnosti pa bi bila tudi za nas in za vse naše delovanje.

Da se županska organizacija uresniči,*) bi se moral obrniti odsek za izvenš. delovanje do državnega in deželnih poslancev, ki imajo več vpliva na župane in podžupane kot učiteljstvo. Sploh bi mogel odsek tudi pozneje vplivati na žup. organizacijo največ po držav-nih in deželnih poslancih.

Razne podpore od občin v svrhu obče-ko-risnih naprav bi se lažje dosegle na ta način, kakor brez sistematičnega vplivanja na župane in podžupane celega okraja potom predavaj in pismenega agitiranja pri vodstvu županske organizacije.

Ko bi še imeli ustanovljeno tako organi-zacijo, bi tudi blagopokojni sirotinski sveti, alarmirani s tako navdušenostjo, ne bili zapi-sani že ob svojem rojstvu v knjigah vaških mrtvooglednikov. Od sirotinskih svetov bi si lahko obetali lepih uspehov, ko bi ne bili mrtvorojeno dete. Danes po enoletnem ob-stanku spe menda vsi spanje kakšnih? — pra-vičnih že ne.

Tako bi županska organizacija mnogo-stransko razvijala plodonosno svojo misijo. Naši kraški starešine bi se začeli po vplivu lastne organizacije zanimati tudi za narod-nostna in kulturna vprašanja; izginili bi slučajji, da ne bi vedel kak g. starešina niti, kako nalogo da vrši družba sv. Čirila in Me-toda v Slovencih. Danes je menda 50 % takih narodnostnih analfabetov med čestljivimi sena-torji kraških občin.

Izprožiti pri poslancih idejo take župan-ske organizacije, jo pojasniti, utemeljiti in po-nuditi svojo pomoč v uresničenje, je sedaj v prvi vrsti naloga našega socialnega odseka.

(Konec.)

*) V tem času je ta misel že toliko dozorela, da se bliža uresničenju; pripravljajni odbor je že se-stavljen od strani županov samih, pravila te organiza-cije so se že obravnavala. Op. pis.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo na Srečnico v Celju pri mnogo-brojni udeležbi, kakršne nismo vedno vajeni. 42 tovarišev se je odzvalo svoji stanovski dolž-nosti, med njimi smo videli celo take, ki se že nekaj let sem niso udeleževali naših se-stankov. Upamo, da nam ostanejo kot obisko-valci zvesti tudi pri bodočih zborovanjih! — Društvu je nanovo pristopil tov. Julij Sevnik iz Dramelj, kot gostinji sta bili navzoči tova-rišici Leckerjevi, svojo odsotnost je opravičilo nekaj tovarišev in tovarišice.

Predsednik tov. Černej pozdravi navzoče, posebe še novega častnega člana tov. Armina Gradišnika in c. kr. nadzornika g. Josipa Su-paneke, izražujoč željo, da bi se vsi učitelji tesno oklenili društva. Učitelj edini more mi-sliti in čutiti popolnoma z učiteljem sotrpinom. Stranke nas upoštevajo navadno le toliko, ko-likor nas slučajno rabijo. A če nas vse zapu-sti, ostavi nam varno zavetje naša organizacija, ki jo izpopolnimo v močno trdnjavo. Osebnj nasprotstvo, sovraštvo ali celo izdajstvo naj ne sega v to trdnjavo, a parola, pod katero se najdemo, nam bodi: zaveden, napreden učitelj in taka učiteljica.

Nato čita čestitko, ki se je pisala c. kr. nadzorniku g. J. Supaneku povodom njego-vega odlikovanja ter naznanja, da je vpsal imenik vseh članov „Zvezi“. — Razpravljalo se je iznova na dolgo in široko o aferi Va-lenčič-Kocijan, končno je tov. predsednik čestit-al tov. Valenčiču, da si je znal na primeren način dobiti zadoščenje.

Pri zborovanju so bili na razpolago na-ročilni listi vsem tovarišem, ki jih niso dobili potom šolskih vodstev. Da je uvedba naročil-nih listov in vplačevanje časopisov in knjig potom socialnega odseka jako praktična, ne bo nihče ugovarjal; tembolj pa se treba čuditi, da se najdejo tovariši voditelji, ki ne privo-šijo take dobrote ne sebi, pa tudi ne svojim tovarišem.

Tov. Fr. Brinar je predlagal, naj se na-sveti proti sedanjemu običaju obravnavajo na koncu zborovanja, kakaj nekateri nasveti se šele izcimijo tekom vsakokratnega dnev-nega reda.

Predavanje gospe Tilke Brinarjeve, „Ne-kaj iz življenja naših mladih“ je bilo z odo-bravnanjem sprejeto.

Prosti razgovor je nato vpletel tov. Fr. Brinar o ministrski odredbi v zadevi hišnih nabiralnikov. Poudarjal je, da se naj mladina navaja k varčevanju, ki ga lahko učitelj z na-biranjem malih zneskov pospešuje; zneske po 1 K pa že obrestonosno naloži v kakem denar-nem zavodu. Pri takem nabiranju, oziroma varčevanju spozna učitelj lahko dodobra otroka glede poštenosti.

Priporočalo se je tudi pristop k „Na-rodni založbi“.

Sklenilo se je pri podpornih članihi po-birati podpornino à 2 K vedno le za tekoče leto, obenem pa potrkati pri raznih slovenskih trgovecihi, kamor zahaja učiteljstvo kupovat, da pristopijo društvu kot podporni člani.

Na predlog tov. Černeja se je sklenilo, da si naše društvo iz društvenega imetja na-bavi skioptikon, za kar se že zdaj neka vsota votira, tekom leta pa pridene toliko, da že lahko z novim letom društvo razpolaga z njim. Gotovo se bodo našli tudi prijatelji šole in učiteljstva, ki bodo radevolje dali kak prispe-vek za to pripravo.

Prihodnje zborovanje se določi na dne 19. marca.

Konjiško učit. društvo je imelo svoje zborovanje dne 6. januarja 1909 v Konjicah. Tov. predsednik pozdravi navzoče, posebnj okr. šol. nadzornika g. Schehla ter izraža željo, da bi pristopil k društvu, ker se s tem za-upanje pospešuje, a učiteljstvo uživa večji ugled. Spominja se tudi regulacije učiteljskih plač l. 1909. Da pa v resnici kaj dožemo, je treba trdne organizacije. Zatorej pozivlja na-vzoče v bojno vrsto. Časi so resni. Vsi za enega eden za vse! Trdno se družimo, potem pa v močni falangi stopimo proti onim, ki nam kratijo čast in ugled! Le na ta način dosežemo tudi to, kar nam gre. Nato nam poda kratko zgodovino organizacije.

Tov. Schell predava o pouku v naravi. Ker je ta tema v našem okraju še nova, so poslušalci z velikim zanimanjem sledili njego-vemu izbornemu izvajanju ter so izrazili željo, da bi tovariš v primernem času pokazal to praktično.

Nato pride predavanje g. okraj. šolskega nadzornika v spisanju tabele V, o zbirki nor-malij z indeksom, o obravnavi šolskih zamud, o novi šolski matici itd. To predavanje je dobro služilo posebno šolskim voditeljem, da se jim pri sestavljanju uradnih spisov olajša delo ter se odstranijo morebitne nejasnosti.

Končno se je na predlog tov. Kožuha sklenilo, da si društveniki naročajo časnika potom socialnega odseka.

Srednješolski vestnik.

** Razpisano je učno mesto na nemški drž. gimnaziji v Ljubljani za nemščino in kla-sično filologijo. Prošnje do 1. malega travna na dež. šolski svet kranjski.

**** Profesor Fran Hauptman**, ki je dolgo vrsto let poučeval na graškem ženskem učiteljskem, je stopil v zaslužni pokoj. Vrlemu pedagogu, ki se je tudi v tujini vedno dejansko zavedal svoje narodnosti, želimo veselo in srečno uživanje mirnega pokoja.

Književnost in umetnost.

Naša bodočnost ima v zadnjih dveh številkah to-le zanimivo vsebino:

1. štev.: Ferdo Plešić: Pot do kruha. Andrej Rapč: Življenja utrinki. Ferdo Plešić: Trgovstvo. Zgodovinska črtica. Pripovedka o življenju. Posl. Podravski. Block-Podravski: Matere velikih ljudi. Razgled po domu in svetu: Japonske prislovice. — Odobrenje iger. Čaj. Vabilo na naročbo.

2. štev.: Andrej Rapč: Življenja utrinki. Ferdo Plešić: Trgovstvo. Zgod. črtica. Block-Podravski: Matere velikih ljudi. Beseda o revščini. Posl. Podravski. Razgled po domu in svetu: Iz zapisnika pesimista. Pri ljudskem štetju. Otročja odkritosrčnost. Ali — ali. Kdo ima prav? Prepozno. Pomen krompirja. Pri sodnji. V električnem tramvaju. Vabilo na naročbo.

List vsem prav toplo priporočamo. To-variši po deželi: na delo za razširjanja „Naše bodočnosti“!

Domače ognjišče. Štev. 2. ima to-le vsebino: Dr. Franko Bezjak: O domači kazni. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Slike iz vzgoje. Burgstein: Pri stricu zdravniku na de-želi. — 4. Listek A. Rapč: Ob koncu pol-letja. — 5. Drobline. — Priporočajte in širite „Domače ognjišče“!

Politiški pregled.

*** Državni zbor** je sklican na 10. marca. Baron Bienenrth ve danes toliko o političnem položaju, kolikor je vedel tisti dan, ko je zaključil parlament. Kaže se dannadan jasneje, kakšna velikanska napaka se je storila z zaključanjem. Dokler je bil državni zbor skupaj, je imela ogromna večina strank voljo za delo, in red bi se v zbornici lahko napravil, seveda ne z Bienenrthom. Delavnost ni bila brez ve-čine, pač pa ministrski predsednik, ki se je bal, da mu proračunski osek ne dovoli dispozi-zijskega fonda. Če bi baron Bienenrth iz tega izvajal navadne ustavne konsekvence, pa se po-slovil, bi imeli danes drugo vladno, ne „pred-pustne“, temveč tako, s katero bi bila večina delala. Zdaj ko je parlament razkropljen, bi pa vsaka stranka rada čimveč profitirala od polo-žaja in zato so sedaj težave res večje. Češke meščanske stranke baje zahtevajo, da morajo Nemci jamčiti, da ne bo obstrukcije v češkem deželnem zboru. Tedaj bi oni jamčili, da ne obstruirajo v državnem zboru. Nemci pa obra-čajo in pravijo, da mora biti najprej red v državnem zboru, potem šele pride deželni zbor na vrsto. Za temi zahtevami se pa seveda skrivajo druge dobičkarije. Čim slabotnejša je vlada, temmanj bo opravila v tem položaju. Dokler ni parlamenta, je vsako ozdravljenje nemogoče.

*** Poljaki se približujejo drugim Slovanom v državnem zboru.** „Narodni Listy“ poročajo, da sta zastopnika Poljakov v seji „delovoljnih“ strank, poslanca dr. Glabin-ki in grof Dzieduzycki, kategorično izjavila, da Poljaki pod nobenim pogojem ne vstopijo v nasvetovano koalicijo, in sicer zaradi tega ne, ker je le-ta očitno naperjena proti Čehom in Slovincem. S tem so se Poljaki izjavili za so-lidarne z ostalimi slovanskimi poslanci, vendar so tudi izrekli, da hočejo med nemškimi in slovanskimi strankami zavzeti stališče, ker so prepričani, da se bo s takim postopanjem slo-vanska opozicija poprej ublažila. Nemški krščan-ski socialci so bili skoro edini zato, naj se „delovoljne“ stranke združijo zoper opozicijo slovanske enote, kar so seveda Poljaki s svojo izjavo preprečili.

*** Koliko stane Avstrijo aneksija Bosne in Hercegovine?** Neki list je prin-e-sel poročilo, da znašajo stroški že sedaj pol milijarde kron. Od te vsote se je že plačalo 280 milijonov, 300 milijonov pa je že zaračunjenih, a še ne plačanih. Ker manjka gotovine, so se porabili vsi blagajniški pre-ostanki tako v Avstriji kakor na Ogrskem in velik del ogrske emisije v svrhu vojnih pri-prav v Bosni. Vkljub temu pa izdatki še vedno naraščajo. Tudi kontokorentni kredit pri du-najskih bankah se je že porabil za svrhe, ki so v zvezi z aneksijo. Velik del vsote v znesku 580 milijonov kron se je že porabil, preden je prišlo do delne mobilizacije. Ta denar se je večinoma porabil za oboroževanje in za nabavo vojnega materiala.

*** Rusija proti Avstro-Ogrski.** Po poročilih iz Varšave je ruska cenzura dala za-pleniti vse inozemske liste, ki priobčujejo Av-striji prijazne vesti. Dovolila pa je, da smejo poljski listi priobčevati najostreje napade proti Nemčiji in Avstro-Ogrski zaradi njiju posto-panja proti Srbiji.

*** Novi srbski kabinet** je sestavljen tako: predsedništvo naprednjak Novako-vič; zunanje zadeve staroradikalec Milo-vanovič; notranje zadeve staroradikalec Milosavljevič; finance staroradikalec

Protić; stavbe staroradikalec Pašić; pouk mladoradikalec Stojanovič; trgo-vino mladoradikalec Prodanovič; justico nacijonelec Ribarac; vojna polkovnik Ma-rinovič; — Ministrski predsednik Nova-kovič in minister za zunanje zadeve dr. Milovanovič sta izdelala večkrat napo-vedano spomenico, ki naj bi se odpo-slala velesilam. Kralj Peter je pa izrekel željo, da bi se s spomenico vred odposlalo tudi naznanilo, da nima sedanje obo-roževanje srbske armade no-bene vojne osti proti Avstro-Ogrski. Novakovič in Milovanovič sta sprejela kraljevo željo in tako se odpošlje s spomenico tudi to naznanilo.

Vestnik.

Neumnost ali zlobnost. „Slovenec“ piše dne 27. februarja t. l. doslovno: „Svo-bodomiselno učiteljstvo slavi 40 letnico „mo-derne“ ljudske šole. Svobodnomiselno učiteljstvo se pripravlja, da slavi 14. majnika 1869 ske-tno ljudskošolsko postavlo. Sicer pa poseb-nega navdušenja ne bo, ker se že splošno priznava, da se niti na meščanskih šolah učenci ne nauče več ka-kor v stari „klerikalni“ šoli.“ — No, sedaj so vsaj zvedeli tisti tovariši, ki sim-patizirajo s S. L. S., kakšna šola je ideal tej stranki. Uskoke v ta tabor čaka pač usoda tiste muhe, ki se zaleti v vreli močnik.

Dr. Lampe na delu. Deželnemu od-borniku in članu deželnega šolskega sveta, dr. Evgenu Lampetu, žila ne da miru. Zopet je rohnol proti učiteljstvu, to pot na shodu v Šmartnem pri Litiji, in sicer je rohnol, kakor priznava sam „Domoljub“, jako ostro. Govoril je o starostnem zavarovanju, ki so se mu kmetje na shodu v Ljubljani odločno uprli ter dejal: „Tisti liberalni hujškači pa, ki te ogromne in silno težavne zakonske predloge še videli niso, in ki nimajo pojma o njeni vsebini, so si izmislili celo kopo laži in so hujskali ljud-stvu. Temu mora biti konec. Koder poizvedu-jemo po začetnikih teh laži, pridemo navadno nazadnje na liberalnega — učitelja. Ti liberalni učitelji hočejo imeti zvišane plače, in ker so jim liberali na ljudske stroške obljubili, hočejo zopet liberalni stranki na vrh pomagati. Zato so pograbili to priložnost in so se lagali kmet-om, da jih hoče Slovenska Ljudska Stranka s starostnim zavarovanjem uničiti in z njihovih gruntov pregnati. Vi pa povejte vsakemu libe-ralnemu učitelju sledeče: Če bi se nčiteljem plače izboljšale tako, kakor zahtevajo liberalni učitelji, ki proti starostnemu zavarovanju huj-skajo, bi znašalo to primeroma toliko, kolikor bi plačavalo naše ljudstvo zase, da bi bili vsi kmetje in hlapi zavarovani za starost, o-ne-moglost in bolezen. Če mislijo liberalni učitelji s hujskanjem in z lažmi doseči zvišanje plač, so se zelo zmotili!“ — Temu hujskanju in pre-tenju nasproti izvrstno pripominja „Rdeči pra-por“, piše: „Kdor razume klerikalne govore, je po tem bojnem kliču na jasnem: Klerikalci hočejo izstradati učitelje ter jih z bedo prisiliti, da vstopijo v njihov tabor. Kmetsko zavarovanje, o katerem je govoril dr. Lampe, ni nič dru-zega kakor pretveza, in če bi bili njegovi po-slušalci količjak razmislili njegove besede, bi bili morali opaziti, kako je nasprotoval sam sebi. Najprej je namreč razlagal, da je bivši češki minister Prašek zahteval kmetško zava-rovanje in je s tem nekako hotel odvrniti od klerikalne stranke sum, da bi bila ona agitirala za to. Potem je pripovedoval, da kranjsko kmet-sko ljudstvo nasprotuje takemu zavarovanju in da ga bo klerikalna stranka odklonila, ker ga ljudstvo ne mara. Naenkrat pa je trdil, da so učitelji kmete naščuvali proti zavarovanju. A nikomur ni prišlo na misel, da bi bil vprašal dr. Lampeta, katera njegovih trditve je res-nična. Zakaj, če so le učitelji naščuvali kmete, se ne more govoriti o ljudski volji. In če so klerikalci prepričani, da je vse sama učiteljska hujskarija, tedaj ne bi bili smeli reči, da bodo odklonili kmetško zavarovanje, temveč bi bili morali govoriti takole: „Ljudje, zavarovanje je dobra reč, ampak hujškači so vas zapeljali.“ In razložiti bi bili morali ljudstvu celo vpra-šanje ter ga poučiti. Sicer pa nima starostno vprašanje nič opraviti z učiteljskimi plačami. Če bi bili klerikalci resnični prijatelji ljudstva, bi morali reči to: „Prijatelji, ob sedanjih pla-čah ne morejo učitelji dostojno živeti in zato tudi ne morejo vaših otrok tako poučevati, ka-kor bi bilo treba. Učiteljske plače se morajo izboljšati zaradi vaših otrok. Kdor vas hujska proti učiteljem, vas hujska proti vašim otrokom.“ Toda klerikalcem je bodočnost ljudskega na-raščaja deveta briga. Zdaj imajo moč, da lahko terorizirajo, pa jo rabijo. Krščanska ljubezen je pa kdo ve v kateri shrambi.“ — Te besede imenovanega lista so popolnoma resnične. Kako zna posebno dr. Lampe izrabljati svojo sedanjo slučajno moč in kako zna terorizirati — to nam je dobro znano. Pa bomo to tudi povedali in dokazali, kadar pride čas! Take krščanske može je treba poznati.

Odlikovani tovariši. Meseca julija lani je razpisala „Glasbena Matica“ častne nagrade za nove skladbe. Matici je dospelo 53 konku-renčnih skladb. Za ocenjevanje došlih skladb iz-vojen jury je 6 skladb iz ocenjevanja izločila, ker niso odgovarjale besedilu in smislu razpisa, 34 skladb je kot manj vredne odklonila, 13 skladb pa je predlagala, da se jim prisodi njih

vrednosti primerna častna nagrada. Med temi poslednjimi je devet kompozicij tovariša E. Adamiča, ki mu na takem odlikovanju iskreno čestitam!

Učiteljska tiskarna je založila in iz-dala vse predpisane tiskovine za obrtne na-daljevalne šole. Posebno priporočla slav. vod-stvom Izkaze za pripravljalni tečaj, za I. in II. razred in Od-hodna izpričevala.

Nemška šola v Kaplji pri Arvežu. V „Narodnem Dnevniku“ čitamo: Občinski odbor v Kaplji pri Arvežu je sedaj sprejel Ju-dežve groše „Schulvereinove“. V nedeljo se je vršila seja, v kateri se je sprejelo ponudbo „Schulvereinovo“, da za povečanje šole 4 tisoč kron, ako bo od 2. šolskega leta na-prej učni jezik izključno nemški, vodstvo šole nemško in se bo po-stavil 4. razred. Te pogoje je obč. odb. r. na Kaplji brezpogojno sprejel in so vsi člani s svojimi podpisi potrdili sprejem šulferajnovega Judežvega darila.

Umrl je v bolnici v Kandiji pri Novem mestu tov. Ivan Žnidaršič, nadučitelj iz Brusnice. R. i. p.!

Osebnost vest. Okrajni šolski svet v Krškem je imenoval Ivano Mesčevu za prov. učiteljico in voditeljico v Orneči vasi.

Sedmi sestanek trgovskih in obrt-niških vajencev je priredilo učiteljstvo me-ščanske šole v Krškem v nedeljo, dne 28. fe-bruarja. Vzpored je obsegal: 1. petje (nar. pesmi), 2. dihalo (predavanje ravnatelja dr. Tomo Romiha), 3. telovadbo in prosto zabavo.

Meščanska šola v Borovljah. „Mir“ poroča, da je dognana stvar, da dobe Borovlje deško in dekliško meščansko šolo. Vprašanje je samo, če se vpiše zadostno število otrok. Vodstva ljudskih šol v okolici so dobila nalog, da naznanijo udeležence iz okolice. Ta pridobi-tev je brezdvomno velikanske važnosti za Bo-rovlje; škoda, da Slovenci z njo ne dobe ničesar. Ali se ne bi moglo poučevati par ur slovenščine na teden? Krajni šolski sveti v bo-roveljski okolici, zahtevajte!

V Pilberku so na tamošnji šoli pobrali učitelji otrokom — slovenske katekizme.

Poučevanje na obrtno-nadaljevalnih šolah ob praznikih brez razločka, ali je praz-nik med tednom ali na nedeljo, se po mini-strskemu ukazu vbodoče opusti.

Slovenska šolska Matica. Knjige „Slovenske šolske Matic“ za leto 1908. so izšle in se začele te dni razpošiljati. P. n. društveniki jih prejema po svojih pover-jenikih.

Iz Bušče vasi nam pišejo: Dne 28. februarja je priredilo učiteljstvo v Bušči vasi na Dolenjskem roditeljski sestanek. Zanimanje staršev za ta sestanek je bilo tako veliko, da je bila šolska soba že pred določeno uro in to v-kljub skrajno slabemu vremenu natlačeno polna. — Privlačilna sila je bil tov. nadučitelj Kocijančič, ki si je v kratki dobi svojega tu-kajšnjega službovanja s svojim zglednim na-stopom znal pridobiti zaupanje in srca ljudstva. Tov. Kocijančič je razložil staršem v lahko lahko umljivi besedi pomen roditeljskih sestankov in jih je opozoril na glavne napake, ki jih zagrešijo pri vzgoji svojih ljubljencev. — Neprestano pritrdjevanje besedam govornikovim je pričalo, da so besede, ki so prihajale iz srca, vnetega za mladino, našle pot v srca navzočih očetov in mater. — Tov. govornika je v navdušenih besedah zahvalil za lepe nauke posestnik Omrza. Plačilo za njegov trud pa naj bo zavest, da je z otvoritvijo teh sestankov storil velik korak naprej, da je odprl prosveti prve duri. Uspehi ne bodo izostali. — Ome-niti moram tudi g. kateheta Fatrja. Dasi je bilo jako neugodno vreme, je prišel tudi on na sestanek iz oddaljenega Sv. Križa. Podal je v svojem, tupatam humorističnem govoru, kar je navzočim jako ugajalo, zlasti materam obilo lepih nauk. Vsa čast vnetemu mladoljubu! Starši so se razšli s prepričanjem, da je učitelj njihov največji dobrotnik. G.

Šolska veselica se je vršila dne 18. februarja t. l. dopoldne v Žetalah pri Rogatu po prav raznovrstnem vzporedju. Omenjeno naj bo, da so se posamezne točke popolno dovr-šeno izvajale. Posebno genljivo je bilo videti, ko so bili z jubilejskimi kronami v slov. zna-kih dekorirani trije dečki, ki so dobili to od-likovanje v pohvalo, da so dne 2. decembra l. l. ob 60 letnici vladarjevi pravilno prednašali pesmi. Prav ljubeznivo je bilo videti otroke v živi sliki stati in prepevati pesmi: „Slovenka sem“, „Slovenska zemlja“ i. dr. iz Kosijeve „Slava domovini“. Nad vse pričakovanje je bil nastop mladih vojakov, ki so bili opravljeni s puškami, sabljami in papirnatimi čepicami. Razdelilo se je tudi 27 lepih cesarskih podob, pripetih na lepenko, ki jih je podaril knez Windisch-Graetz. Pred koncem se je razdelilo 161 žepnih robcev, t. j. med vse navzoče šol-larje. Te je naklonil šolski mladini tukajšnji trgovec, g. Maks Berlisg, ki je kraj. šol. ogleda. Naj mu bo na tem mestu za ta dar izrečena najsrčnejša zahvala.

Za učiteljski sklad socialnega odseka „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učitelje“ v Celju se je nabrlo pri učiteljskem večeru v Žalcu dne 17. februarja t. l. 750 K. Hvala! Živeli posnemalci! Fran Voglar.

Poročil se je tov. Alojzij Hreščak, učitelj v Lokvah, z gđe. Marico Lantirjevo. Čestitamo!

Listnica uredništva.

A. M. v R.: Prejeli smo in porabimo čimprej. Hvala! — Z. V. na Č.: Naj gre, če je koristolovec. Vsi še pridejo nazaj. Osebnosti pa ne maramo. — P.: Poslali smo uredništvu „Popotnika“. Pisano je izvrstno, zato bomo prihodnji porabili sami, če ne bo pomagalo! Pozdrav!

Listnica upravnštva.

Naročnina za „Tovariša“ tako počasi prihaja, da niti za znanke ne prejmem. Znano je pač vsem, da je gmotno stanje „Tovarišev“ slabo. Ali se res ne morete vzbuditi naročniki, ki se štejete stanovsko zavednim, pa plačati to, kar je vsakega naročnika dolžnost! Je li res potreba plačevati še znanke za terjalna, pisma ko je že tako „Tovariš“ pasiven valed brezbriznosti naročnikov? Naj se li res izključno in dobesedno držim sklepa, ki pravi, da je vstaviti vsakemu naročniku list, ki ne plača vsaj četletno naprej? Če je vsem prav, bo naposled upravnštvu tudi. Torej ali, ali —

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Z. 561. Kranjsko. 48 1—1

An der fünfklassigen Knabenvolksschule in Bi-schoffack ist eine Lehrstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Mit dieser Lehrstelle ist die Erteilung des Unter-richtes der dortigen Fortbildungsschule verbunden und wird demnach auf hierfür qualifizierte männliche Lehrkräfte vor allen reflektiert.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorge-schriebenen Wege bis zum 24. März 1909 beim ge-fertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen.

An krainischen öffentlichen Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, daß sie für den Schuldienst die volle physische Eig-nung haben.

K. k. Bezirksschulrat in Krainburg.
am 23. Februar 1909.

Našim rodbinam priporočamo

- Kolinsko cikorijo -

30 24—1

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, športnih oblek, površnikov, in dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površniki, kakor tudi damski ko-stumi se izdelujejo po meri in najnovjšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na tebro tudi brez porztilja.

V zalogi so vedno najmodernejše damske obleke.

Jako nizke cene. O. Bernatovič.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani

na Dunajski cesti štev. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih veli-kostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko iz-biro peres, držal, svinčnikov, gu-mic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 10 34—10

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Špecialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novo-rojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, bri-salke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezene.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

Kolodvorske ulice št. 8.

23 42—9

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9
priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni
obleke za gospode in dečke, površ-
nike za gospode in dečke, obleke za
otroke, žakete za dame, paleta za
dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali vel-
blodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.
Gg. učiteljem in učiteljicam popust za
»Učiteljski konvikt«. 32 24-1

Kolega!

Svetujem Vam, da kupite svoji soprogi, s čimer ji na-
pravite veselje.

Hočete?

Naročite ji krasno in praktično sukno
za krilo. Čujte, kaj piše goa. učite-
ljica Frič-ova iz Slatenice: »Jaz sem
popolnoma zadovoljna; v dokaz služi
to, da sem izmed osem kosov, ki
ste mi jih poslali na izber, izbrala
sedem.«

A glejte, kako so cenene:

1 kos sukna za celo strapasno krilo	K 1-90
1 " " " kuhinjsko " "	" 2-
1 " " " vrtno " "	" 2-40
1 " " " lepše " "	" 3-
1 " " " prav lepo " "	" 3-40

Naročite takoj po povzetju od tvrdke

Adolf Buchta v Kamenci, p. Sadek v
Poličky, Češko. 49-5

Ozirajte se na tvrdke, ki
objavljajo svoje oglase
v Učiteljskem Tovarišu.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikska
tovarna Cottage-Organs in
orgelj-harmonijev. 36
52 6

Najboljše
orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje
in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR
& Komp.,
Kraljevi gradec št. 120
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obih sistemov in vseh
velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve,
semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje že-
lezniške postaje. Gospodom učiteljem visok
rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

RETTIG-ova ŠOLSKA KLOP je klop prihodnosti!

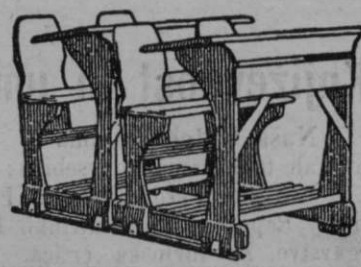

Temeljito snaženje šolskih tal
in prahu, učenčevemu zdravju
najprikladnejše sedenje.

Pravico za izdelovanje RETTIG-ove
klopi ima in vsa pojasnila daje

Fran Burger 21 5

mizarski mojster v Spod. Šiški.

JULIJA ŠTOR

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških
čevljev, dalje čevljev za lawn-tenis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev. 21 8-3

Elegantna in skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanjosti!

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 22,158.277-33.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.

Stanje upravnega premoženja koncem oktobra 1907: K 12,746.874-08.

Kmetiska posojilnica

Ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,

v lastnem združnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje
posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % amorti-
zacija ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na me-
nice po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi
19 načrt glede amortizacije dolga. 8 3

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, pro-
daja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

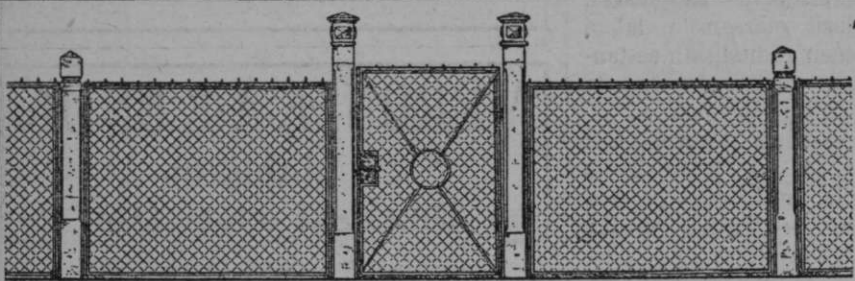
Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in bar-
vani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice,
črnilo itd. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete,
učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice,
odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli. — Štambilje, vignete. — Zavitke
za urade v vseh velikostih. — Ceniki brezplačno na razpolago. — Dobro blago
in točna postrežba. 6 42-9

Trnjevo žico
in
žične mreže
za ograje

vsakovrstne polje-
delske stroje in
razno orodje, posebno

travniške brane, pluge za globoko oranje (rigoliranje), drevesne žage in trsne
škarje, leščerbe za uničevanje gosenic in ličink (izvrstna iznajdba), naj-
boljši portland cement, traverze, strešno lepenko, škrlj »Eternit«, najboljša
snov za kritje streh, cevi in stranišni nastavki iz kamenščine, vodovodne cevi iz
kovnega železa ali svinca, sesalke in vodovodne naprave, zjamčena umetna gnojila in
razno drugo blago priporoča po najnižjih cenah

trgovina z železnino »Merkur«

46 12-1

PETER MAJDIČ v CELJU.

Naš denarni zavod.

(15) 12-4

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer
ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čkovni račun št. 866.312). Za
drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5 %, oddaja posojil na osebn kredit po določenih rokih vračevanja (glej
spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin,
zemljiše invknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za
posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	B	C	D	E	F	G	H
v 12 mesečnih rokih, in sicer	17	17	17	17	17	17	17
11 rokov à 9 K — h,	6	6	6	6	6	6	6
12. rok 4 K 73 h	18.	18.	18.	18.	18.	18.	18.
3	3	3	3	3	3	3	3
56	56	56	56	56	56	56	56
24	24	24	24	24	24	24	24
38	38	38	38	38	38	38	38
37	37	37	37	37	37	37	37
46	46	46	46	46	46	46	46
59	59	59	59	59	59	59	59
2	2	2	2	2	2	2	2
50	50	50	50	50	50	50	50
46	46	46	46	46	46	46	46
60	60	60	60	60	60	60	60
70	70	70	70	70	70	70	70
69	69	69	69	69	69	69	69
1	1	1	1	1	1	1	1
75	75	75	75	75	75	75	75
70	70	70	70	70	70	70	70
84	84	84	84	84	84	84	84
1	1	1	1	1	1	1	1
50	50	50	50	50	50	50	50
85	85	85	85	85	85	85	85
1	1	1	1	1	1	1	1
26	26	26	26	26	26	26	26

Združni lokal je v Ljubljani, Gradišče št. 4., I. nadstr.

UČITELJSKA TISKARNA

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče šte. 4 v Ljubljani Gradišče šte. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna
po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po so-
lidnih cenah. Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Telefon št. 118.

(5) 52-8

Litografija.

Poštna hranilnica št. 76.307.